

El foc follet - Pierre Drieu La Rochelle

Dos llibres com *Trainspotting* o *El foc follet* només tenen en comú això que en els comentaris de text s'anomena *tema* o *leitmotiv*: l'addicció dels personatges principals a l'heroïna. El que resulta decisiu en un llibre, però, no és el tema, sinó el to, la manera d'enquadrar (l'escriptor: un fotògraf que enfoca amb paraules). *Trainspotting* és una novel·la costumista, descriptiva, que tan sols tangencialment es planteja el perquè de l'addicció. En *El foc follet*, en canvi, el primer pla està ocupat de manera absorbent pel menyspreu per una societat on l'única alternativa viable és el suïcidi: novel·la filosòfica, doncs, no pas social. Des d'aquesta perspectiva Drieu La Rochelle és el germà gran de Malcolm Lowry (l'alcoholisme fatalista) i descendent per via directa de Baudelaire, l'autor que més bé ha explicat que l'única opció sensata davant l'horrible fardell del temps és estar sempre embriac (de vi, de poesia o de virtut). Drieu La Rochelle es vincula amb Edgar Poe, l'altre puntal del *mauditisme*, en la temptació que tots dos autors senten per la perversitat, per l'atractiu que els desperta tot allò que provoca dolor.

La llista de parentius no quedaria completa sense incloure-hi *L'estranger* d'Albert Camus, prefigurat onze anys abans per *El foc follet*: la indiferència i el deseeiximent duts fins al límit de la supervivència, l'espantosa vaguetat de tots els objectes tret del revòlver.

Com el foc follet (flama erràtica destinada a la consumpció), abans de posar terme a la buidor vital, Alain -el protagonista- realitza un seguit de visites a amics i coneguts que representen un ventall acolorit de justificacions per a la vida: la cultura, el triomf, l'amor, la religió... Cap d'aquestes visites rituals li resulta més convincent que el tedi que l'impregna des de sempre. Davant la mirada lúcida d'Alain, ningú gosa dir-li que la vida és bonica. L'heroïnòman és mediocre i covard, certament, però crea arreu on va una sensació incòmoda: aconseguix que tothom se senti mentider.

La tècnica de què se serveix Drieu La Rochelle resulta perfectament apta per als seus propòsits: una combinació de diàlegs directes i omnisciència narrativa. Els diàlegs són útils per descobrir les formes més pures dels rituals i de la desesperació; l'omnisciència del narrador permet fer-se una idea de la distància que separa les paraules dels pensaments. La versemblança dels diàlegs, però, es ressent de la transcendència del rerefons novel·lesc, que no és altre que la falta d'alternatives davant la devastació. Aquesta transcendència ha tendit a difuminar-se (John O'Brien) o a ocultar-se (Hemingway). Drieu La Rochelle, però, no es val de fets paradigmàtics, sinó que necessita anomenar la fatiga amb totes les lletres: fatiga exquisida, no de viure, sinó de mirar viure els altres; fatiga d'esperar durant tota la vida sense saber el motiu de l'espera; fatiga de concentrar les forces vitals en la negació de la vida.

«El suïcidi és el recurs dels homes que tenen l'energia rosegada, rovellada per la quotidianitat. Han nascut per a l'acció, però l'han retardat. I l'acció es torna contra ells. El suïcidi és un acte, l'acte dels qui no han pogut aconseguir-ne d'altres.» L'ètica del

suïcidi destrueix la frontera entre vida i obra. L'única conclusió possible de Drieu La Rochelle, de Hemingway, de Jacques Rigaut, era posar fi, per iniciativa pròpia, a la insatisfacció permanent.